

Dr. Dobos Irma:

A SZEGEDI KIÁLLÍTÁS

A Magyar Hidrológiai Társaság elnöksége úgy döntött, hogy „A Dél-Tisza Völgy vízgazdálkodása” c. X. vándorgyűlést 1992. szeptember 6-8. között Szegeden rendezi meg, ugyanakkor a Társaság 75. évét történeti kiállításon mutatja be. Ez azért is volt jó gondolat, mert már 1979-ben az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság Vízügyi Történeti Emlékhelyet létesített a korábban működő Maros-toroki gátórházban. Itt az emeleti részen a vízellátást bemutató állandó kiállítást alakították ki, de sokszor időszakos kiállításra is igénybe vették, így ez alkalmasnak látszott a tervezett kiállítás bemutatására. Nem véletlen, hogy Szegedre esett a választás a jubileum megünneplésének helyszínéül, hiszen innen indult ki az a sok kezdeményezés és megvalósítás, ami a Társaság életének azután fő alkotója lett.

Amikor felkértek 1992-ben a kiállítás rendezésére, akkor már nem csak a visegrádi Zsigmond Emlékszoba kétszeri rendezésén voltam túl, és részvételem a sárvári Ásvány- és Gyógyvíz történeti kiállítási munkában ugyancsak befejeződött. Januárban elnökségi döntés alapján *Fejér László*, a Történeti Bizottság elnöke közölte, hogy felkérik a 75 éves Hidrológiai Társaság tiszteletére rendezett kiállítás rendezésére, amikor a vándorgyűlés befejezésekor a résztvevők a kiállításon végig tudják követni a 75 év leglényegesebb eseményeit, ahol „találkozhatnak” a vízügy kiváló művelőivel és munkáival. Erre már utalást találtunk a kiadott meghívóban is, éspedig az „Egyéb programok között: „IX. 6-án 18,20. 75 éves az MHT kiállítás megnyitása a marostoroki gátórházban (autóbuszt biztosítunk, mert személygépkocsival a forgalmat a gáton nem lehet megoldani).”

Bár sok történeti anyaggal rendelkezett a társaság titkársága, azért emellett még számos olyan személyre szóló anyagot kellett összegyűjteni, ami szükséges is volt a bemutatáshoz. A kitüntetések összeállításából nem maradhatott ki a *Vásárhelyi Pál* emlékérem, amit csak úgy tudtam hozzá jutni, hogy személyesen kerestem fel az egyik kitüntetettet, és nagyon hiányoztak *Kessler Hubert* munkái is, amit ugyancsak személyes látogatásomkor kaptam meg. Oklevelet, kitüntetést kértem még többek között *Csanády Mihálytól*, *Cziráky Józseftől*, *Pataki Nándortól*. Az esztergomi Duna Múzeumban Szóké né segítségét is igénybe kellett vennem nagy folyóink mappációjával és szabályozásával kapcsolatos egykori rajzok, térképek összegyűjtéséért, másolatok készítéséért. A nagy elődök nagy terveinek megvalósításához többek között *Beszédes József*, *Vásárhelyi Pál*, *Lányi Sámuel*, *Kvassay Jenő* egy-egy munkájának néhány részletét választottam ki. Természetesen a Földtani Intézet gyűjteménye, különösen a felszín alatti víz kutatásának bemutatásához segített, így *Szabó Józseftől* kezdve *Lóczy Lajos* geológuson keresztül egészen a Hidrológiai Szakosztály életre hívásáig, majd egy újabb tabló az ezt követő időszak eredményeiről tájékoztatót. A portrékat a nyomtatott közlemények, sok esetben a térképek egészítették ki. Nagy segítség volt még az akkor a Guszev (ma Sas) utcai minden vízügyi anyagot őrző Vízügyi Könyvtár is, ahol az ismeretség és a barátság segített a szükséges anyagok beszerzésében.

Úgy ítélt meg, hogy a titkárság egykori munkahelyeit, az épületeket mindenképpen meg kell jeleníteni. Miután ilyen képek nem voltak, ezért felvételeket készítettem az egykori épületekről, így a Szalay utcai, a Podmaniczky utcai, a Kossuth téri, a Szabadság téri és a Fő utcai helyekről. A jelenlegi Üllői út 25. sz. házról már az internetről is kaphatunk képet. Természetesen nem maradhattak el az elnökök és a titkárok bemutatása sem, de az itt tapasztalt néhány hiány pótlása már egyszerűbb feladat volt. Bekerült a kiállításba még a gátórházi állandó anyagból *Papp Ferenc* professzor, egykori elnök mellszobra és a vízügyi oktatással kapcsolatos feldolgozás is.

A kiállítás a korábbi, más nevű és jellegű tudományos egyesületek megidézésével kezdődött és erre épült fel a Magyar Hidrológiai Társaság. Jelentős lépés volt 1917-ben a kezdeményezők első munkájának eredménye, a Hidrológiai Szakosztály létesítése a Magyarhoni Földtani Társulaton belül. Ebben *Bogdánfy Ödön* elvülhetetlen érdemeit emeltem ki. Az 1949-ben már egyesületi formában megalakult Hidrológiai Társaság tablója az első tisztikart, az alapszabály egy részletét és egy legkorábbi jelenléti ívet mutatott be. Itt kapott helyet *Berczik Árpád* akadémikus 1949-ből származó tagdíjbefizetési csekkje és igazolások másolata, *Vitális György* tagsági könyve és ide kerültek az épületek fotói is. Kiemelve jelent meg az első szakosztály, az 1949-ben megalakult Limnológiai. Itt Maucha Rezső szakosztály elnök kiemelkedő tevékenységét *T. Dvihalny Zsuzsa* történeti anyagának segítségével tudtam bemutatni. A Barlang- és a karsztvízkutatásnál *Kessler Hubert, Papp Ferenc* professzor jelentős munkáját hangsúlyoztam ki. Az 1950-es évektől azután már egymás után kezdték meg működésüket minden szakterületen a szakosztályok, majd a vidéki területi szervezetek is.

További nagy eredmény volt a Vízügyi Történeti Bizottság megalakulása 1973-ban *Lászlóffy Woldemár* kezdeményezésére. Előzetesen már az 1971. évi *Zsigmondy Vilmos* születésének 150. évfordulójára megjelent emlékkötetemet is bemutattam azért is, mert egy példánnyal az elkészülés évében a Hidrológiai Társaságot megtiszteltem, amiről az akkori elnök, *Vitális Sándor* szívélyes köszönő levele tanúskodik. A Vízügyi Történeti Napokról számos kép, meghívó, kiadvány mutatta be az új bizottság élénk, sokirányú munkáját. A közelmúlt nagyjai közül természetesen nem maradt ki *Dégen Imre* és *Vitális Sándor* sokoldalú bemutatása sem, de még lehetne tovább sorolni a neveket, akik az ország vízgazdálkodásában jelentős szerepükkel beírták nevüket. A felszín alatti vízkutatásban és – feltárásban *Szontagh Tamás, Sümeghy József, Schmidt Eligius Róbert, Papp Ferenc* nevét említettem. Szeged víz- és építésföldtani kutatásában *Miháلتz István* egyetemi tanár jelentős alkotása sem maradhatott ki.

A vízügyi kiadványok szerkesztő bizottságainak működése, az időközben elindított vándorgyűlések rendezése, a területi szervezetek megalakulása ugyancsak nagy és felelősségteljes munkát igényelt. Nagy elismerésben részesült a tagság részéről az 1961-ben elindított *Hidrológiai Tájékoztató* Papp Ferenc professzor kezdeményezésére és *Vitális György* kiváló szakmai és szerkesztői munkája nyomán. Mind a két világháború megzavarta ugyan az aktuális számok kiadását, de a két erős kezű elnök (*Mauritz Béla* és *Vitális Sándor*) ezek pótlásáról gondoskodott. A helyi jellegű vándorgyűlés már 1949-ben Szegeden elindult, majd Hévízen folytatódott, végül 1979-ben országos jellegűvé alakult. Nem lehetett elfelejtkezni *Horusitzky Ferenc* geológus professzor javaslatáról sem, aki a helyi szervezet megalakulását terjesztette elő az első vándorgyűlésen.

Amikor a kiállítás elkészült az 50 oldal terjedelmű forgatókönyv alapján, akkor *Török Imre György*, az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság főmérnöke, a Hidrológiai Társaság Területi Szervezetének elnöke kérte, hogy rövid megbeszélésre jöjjünk össze. Ezen részt vett még rajtam kívül *Geszler Ödönné*, a Hidrológiai Társaság titkárságának vezetője és *Vágás István* professzor is.

Török Imre György rövid bevezetője után közölte, hogy a kiállítási munka befejeződött és az „elvégzett munkáért majd valamit adni fogunk.” Azt válaszoltam, hogy „azt bizony nagyon nehéz lesz így megállapítani”. Mindenesetre a Duna Múzeum könyvtárosának legalább 4.000.-Ft jutalmat kérek kiutalni, amit a címzett meg is kapott.

Ezután a vándorgyűlés is befejeződött, a kiállítás megnyitója és bemutatója lezajlott és nem sokkal ezután értesített a Titkárság, hogy egy megadott időpontban *Juhász József* elnök

úr vár az előadóteremben. A meghívásra a tagság legalább 15-20 tagja megjelent és válogatás nélkül – bekapcsolódott vagy nem a jubileum ünnepi szervezésébe -, az évfordulóra elkészített kis bronz emlékérmek kaptak mindenki, tehát én azt a „valamit”, amire ígéretet kaptam, ugyancsak megkaptam ajándékként kiállítási munkám elismeréséért. Erről egyébként már tudunk, hiszen a vándorgyűlési meghívó utolsó oldalán, a lap alján a következő szöveget lehetett olvasni: „A Társaság 75 éves évfordulója alkalmából kibocsátott emlékérmek árusítása a helyszínen, a regisztrációban.”



Vízügyi Történelmi Emlékhely Szegeden



*Kiállítási részlet (1992)
Az MHT elnökei 1992-ig és Papp Ferenc mellszobra*



A bronz jubileumi emlékérem (1992)